

често се отбивал като клиент. На съдебно заседание кърпачът засвидетелствувал, че графът често го подпитвал за цените на някои хранителни стоки – доказателство за шпионския му интерес към стопанския живот на страната ни. Възразил, че тези цени лесно могат да се научат на пазара. Но съдът и прокурорът не уважили възражението му и към спортния шпионаж добавили и стопанския. „Чувствах се като в съда на някое далечно азиатско султанство, законите на което са непознати на европейца.“¹⁶¹

След затвора графът е без право на работа, без документ за самоличност, без право да излиза от страната. По ирония на съдбата на него му се налага известно време да живее в един дом заедно със семейството на милиционера, който го е придружавал до съдебната зала по време на процеса. Усамотява се в килера на апартамента, винаги с пакет цигари „Арда“ и връзка вестници, където често е навестяван от бивши затворници, които „разказват на близките му за времето, в което Бай Графа им е вдъхвал кураж и е разсейвал тъмните облаци от лицата им с хумор“¹⁶².

Гражданските му права са върнати през 1978 г., дори е поканен да присъства на тържествено събрание по случай 100-годишнината от Освобождението на България, а на съпругата му е връчен юбилеен медал.

Граф Николай Леонидович Игнатиев почива на 74-годишна възраст през 1983 г.

4.1. Свидетелство на Лили Попова за репресиите срещу нейните близки¹⁶³

Поради неуспешен опит за бягство зад граница бях в концлагерите в Белене и Скравена. Свидетел съм, как в каменната кариера в Ловеч, където бях, преди да ни откарат в Скравена, по нареждане на полуграмотния изверг Газдов бяха убити пред мен трима мъже от бригадата със сопи и чукове, като животни. Единият от тях беше 32-годишен инженер. Още се стряскам в съня си от този спомен, дори 50 години по-късно.

¹⁶¹ Костов, Константин. Затворник К-89. СУ „Св. Климент Охридски“, София, 1992, с. 51.

¹⁶² Ценкова, Искра. „Между кръста и петолъчката. Непознати софийски истории“, София, 2016, изд. „Авлига“.

¹⁶³ Свидетелството е представено от Лили Попова от София специално за настоящата книга.

Нямам нито един роднина или приятел, който да не е пострадал от мероприятията на народната власт – въдворяване в ТВО, мъчения, изселвания, затвори, национализация, конфискация на имущество и пр. варвацини от този род.

Баща ми Захари Йосифов Захов беше висш магистрат, заместник-председател на Апелативния съд преди 9 септември 1944 г. Пенсioniра се преди промените с висока пенсия, която комунистите преизчислиха на унижителните 54 лв! Изключително почтен и праволинеен, оцеля след „Девети“, защото много от неговите приятели-евреи, на които бе помогнал да емигрират в Палестина, го поддържаха с лекарства дълги години и така оцеля. Беше канен да вземе участие в „народния съд“, той отказа, оправдавайки се със здравословното си положение, но пред нас сподели, че това е нелегитимен и престъпен съд и няма земна сила, която да го принуди да участва.

Най-големият брат на баща ми, полковник Коста Йосифов Захов, беше царски офицер. Имаше апартамент на ул. „Хаджи Димитър“, срещу мавзолея на Княз Александър Батенберг. Там той живееше със съпругата си Цецилия (чехкиня) и най-малкия си син Георги, междувременно изключен от Университета, където следваше архитектура. Измислиха обвинение срещу него, изселиха семейството му заедно с малкия му син и снахата в Самоков за 20 години и настаняха в апартамента главореза Лев Главинчев. Апартаментът, за който плащаха данъците дълги години, не е върнат досега!

В софийския апартамент на моята свекърва Мария Панайотова живееха различни семейства, макар че моят съпруг Иван Попов и неговият брат следваха в София. В апартамента живееше по едно време семейството на Марко Русинов, партиен секретар в „Електроимпекс“, с третокласно образование, съпругата на който, със същото образование, отглеждаше кокошки във ваната на апартамента. На моя свекър Александър Попов, завършил медицина в Лайпциг, отнеха фабрика за коприна в Харманли, от брата на съпруга ми отнеха три магазина в София на ул. „Пиротска“.

Асен и Елена Поборникови са кумове на родителите ми и наши кръстници. Асен Поборников беше тютюнотърговец. Семейството му притежаваше парцел в Княжево и хубава двуетажна къща. Имаха дъщери Радка и Лили – всички покойници. Взеха им къщата и ги изселиха и там се нанесе Васил Коларов. След известно време скалпиха шпионски процес срещу Асен Поборников, като го обвиниха в шпионаж в полза на Италия,

с един италианец Микалуди, като арестуваха и двамата и ги изпратиха в затвора, където кръстникът ми, прекрасен човек, диабетик, умря без лекарска грижа.

Бащата на моята кума Анастасия Панайотова, зъболекарят Николай Панайотов, беше завършил в Нанси, Франция. Притежаваха фабрика за боя, няколко магазина и апартамент в София на ул. „Цар Самуил“. На шосето за Княжево, в Бояна, бяха си построили малка къща с хубав двор. След 9 септември 1944 г. на къщата им хвърли око комунистката Станка Цекова, въздигната като министър на леката промишленост, и я присвои. Всички опити на семейството да си възвърнат собствеността, дори и след 1989 г., бяха неуспешни.

Съвсем наблизо до тяхната къща, пак на шосето за Княжево, беше къщата на моята приятелка Ася Николаева, внучка на генерал Николаев. Малко след „Девети“ трима партизани с червени ленти на ръцете запоядаха на семейство Николаеви да напуснат незабавно къщата, като им разрешават да вземат със себе си само един сервиз. Впоследствие три партизански семейства поделят парцела на генерал Николаев и изграждат още две къщи, които се обитават от техните наследници до днес.

4.2. Свидетелство на Люба Цонева за баща ѝ полковник Петър Атанасов

На 12 септември 1944 г. полковник Петър Пантев Атанасов е арестуван заедно с други офицери в Горна Джумая. Той е един от основателите на царския симфоничен оркестър. Роден в Белоградчик, завършва Видинската гимназия и Военно училище в София, кавалерист, с чин подпоручик. Служи в 10-и конен полк и последователно в 5-и, 1-ви и Лейбгвардейския конен полк. От 1942 г. е командир на 5-и конен полк, полковник от 1943 г. Удостоен с ордени „Св. Александър“, „За военна заслуга“ – III, IV и V степен. Неговата дъщеря Люба Цонева разказва:

„На 14 септември за последен път видях баща ми, целия разжалван, лампазите смъкнати, пагоните. Вкараха го в един фургон на площада. Той само ни погледна и си обърна главата. Същата вечер 20 души изкарват за разстрел, като ги нареждат така, че баща ми е крайният. Изкопават си гробовете. До ден днешен за мен е загадка